

Očkovanie

detí hneď po prvých
narodeninách



Úvod

Tento leták obsahuje informácie o prvej vakcína MMRV a vakcínach PCV a MenB, ktoré by dieťa malo dostať hneď po prvých narodeninách. Ak chcete prediskutovať tieto informácie, kontaktujte svojho lekára, terénneho zdravotného pracovníka alebo zdravotnú sestru. Ďalšie informácie nájdete na: pha.site/vaccinations alebo www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Vaše dieťa by malo dostať vakcíny MMRV, PCV a MenB hneď po prvých narodeninách (vo veku 12 až 13 mesiacov).

Čo je MMRV?

Vakcína MMRV chráni vaše dieťa pred osýpkami (M), mumpsom (M), rubeolou (R; nemeckými osýpkami) a ovčím kiahňami (V). Deti narodené 1. januára 2025 alebo neskôr by mali dostať jednu dávku MMRV hneď po prvých narodeninách a druhú dávku vo veku 18 mesiacov. Od zavedenia MMR vakcín v roku 1988 klesol počet detí nakazených týmito chorobami na historické minimum.

Očakáva sa, že s novým pridaním zložky proti ovčím kiahňam sa výrazne zníži počet prípadov ovčích kiahní pozorovaných v detstve. Program zníži počet prípadov závažných ovčích kiahní, súvisiacich komplikácií a hospitalizácií.



Osýpky, mumps, rubeola a ovčie kiahne môžu priniesť vážne komplikácie.

Čo sú sýpky?

Osýpky spôsobuje veľmi nákazlivý vírus. Skoro každá infikovaná osoba bude mať vysokú horúčku, vyrážky a bude sa zle cítiť. Medzi komplikácie osýpok patria infekcie dýchacích ciest, záchvaty, encefalitída (infekcia mozgu) a poškodenie mozgu. Vo vážnych prípadoch sú smrteľné.

Čo je mumps?

Mumps je spôsobený vírusom, ktorý vedie k horúčke, bolesti hlavy, opuchnutým žľazám na tvári, krku a čelusti. Môže to mať za následok trvalú hluchotu, vírusovú meningitídu a encefalitídu (zápal a opuch mozgu).

Čo je rubeola?

Rubeola (ružienka) je vírusové ochorenie. U detí je zvyčajne mierne a môže zostať nepovšimnuté. Rubeola v tehotenstve je však pre nenarodené deti veľmi vážna. Hroziť vážne poškodenie zraku, sluchu, srdca a mozgu. Toto ochorenie sa volá syndróm kongenitálnej rubeoly (CRS).

Vďaka očkovaniu sa znížil počet prípadov osýpok, mumpsu a rubeoly. Tieto choroby však nezmišli a v posledných rokoch sa vyskytli epidémie osýpok po celom svete vrátane Spojeného kráľovstva a Európy. Najlepšiu ochranu dieťaťu poskytne očkovanie vakcínou MMRV.

Čo sú ovčie kiahne (varicela)?

Ovčie kiahne sú veľmi infekčné ochorenie spôsobené vírusom. Kiahne sú veľmi časté a postihujú väčšinu detí počas detstva, hoci sa ňou môžu prvýkrát nakaziť v akomkoľvek veku. Prenáša sa priamym kontaktom medzi ľuďmi alebo nepriamo vzduchom kvapôčkovou infekciou. Väčšina prípadov ovčích kiahní u detí je relatívne mierna a ochorenie prebehne bez potreby lekárskej starostlivosti, aj keď väčšina detí sa niekoľko dní necíti dobre a vynechá 5 alebo viac dní zo školy alebo škôlky. Rodičia si možno budú musieť vziať voľno z práce, aby sa o nich mohli starať. U niektorých detí však ovčie kiahne vedú ku komplikáciám vrátane bakteriálnej infekcie kožných lézií a v zriedkavých prípadoch encefalitídy (opuchu mozgu), pneumonitídy (infekcie pľúc) a mozgovej príhody. Tieto komplikácie môžu viesť k hospitalizácii a veľmi zriedkavo aj k úmrtiu.

Má MMRV nejaké vedľajšie účinky?

MMRV obsahuje 4 samostatné vakcíny v jednej injekcii. Vakcíny účinkujú v rôznych časoch. Približne 5 až 11 dní po očkovaní sa u niektorých detí objaví horúčka, vyrážka podobná osýpkam a prestane im chutiť, pretože začne účinkovať zložka vakcíny proti osýpkam.

Zriedkavo, približne 3 týždne po injekcii, sa u dieťaťa môžu objaviť príznaky podobné mumpsu (horúčka a opuchnuté uzliny), keď začne účinkovať časť MMRV proti mumpsu.

Zriedkavo sa môže do 6 týždňov po očkovaní objaviť vyrážka v podobe malých, modrinám podobných škvŕn, zvyčajne spôsobená časťou proti osýpkam alebo rubeole. Ak sa to objaví, vezmite dieťa k lekárovi.

Po očkovaní sa v blízkosti miesta vpichu môže objaviť mierna vyrážka podobná ovčím kiahňam, ale môže sa objaviť aj inde. Táto vyrážka nevyžaduje liečbu a sama odznie. Ak sa u vášho dieťaťa objaví vyrážka, preventívne sa vyhnite blízkeho kontaktu s ľuďmi, ktorí sú náchylnejší na infekciu ovčimi kiahňami, ako sú ľudia s oslabeným imunitným systémom, tehotné ženy, ktoré nikdy nemali ovčie kiahne, a novorodenci, ktorých matky nemali ovčie kiahne. Šanca nakaziť sa ovčimi kiahňami z tejto vyrážky po očkovaní vakcínou MMRV je však extrémne nízka.



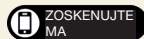
Približne 1 z 1 000 dostane záchvat spôsobený vysokou teplotou (informácie o liečbe horúčky nájdete na strane 14). Neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by to spôsobovalo dlhodobé problémy. U dieťaťa, ktoré má osýpky, je päťkrát väčšia pravdepodobnosť, že dostane záchvat v dôsledku ochorenia (5 z 1 000).

Vakcíny môžu tiež spôsobiť alergické reakcie. Tieto sú veľmi zriedkavé, menej ako 1 z milióna očkovaní. Hoci závažné alergické (anafylaktické) reakcie sú v prípade výskytu znepokojujúce, ľudia, ktorí vykonávajú očkovanie, sú vyškolení na zvládanie anafylaktických reakcií a liečba povedie k rýchlemu a úplnému uzdraveniu.

Zriedkavo sa u detí môže po očkovaní MMRV vyvinúť encefalitída (opuch mozgu). Ak však neočkované dieťa dostane osýpky, je oveľa vyššia pravdepodobnosť vzniku encefalitídy.

Porovnanie medzi vedľajšími účinkami MMRV vakcíny a vedľajšími účinkami osýpok, mumpsu, rubeoly alebo ovčích kiahní ukazujú, že vakcína je oveľa bezpečnejšia ako samotné ochorenia.

Rodičia a opatrovníci môžu nahlásiť vedľajšie účinky vakcín a liekov prostredníctvom schémy žltej karty.



Chodte na mhra.yellowcard.gov.uk alebo zavolajte na linku Žltej karty na čísle **0800 731 6789**. Môžete tiež použiť QR kód alebo si stiahnuť aplikáciu Žltá karta.

Fakty o vakcínach MMRV

- Vakcína MMRV chráni deti pred osýpkami, mumpsom, rubeolou a ovčimi kiahňami (varicelou).
- Za viac ako 40 rokov bolo v približne 100 krajinách podaných viac ako 500 miliónov dávok MMR vakcín. Má vynikajúce bezpečné výsledky.
- Neexistujú žiadne dôkazy o súvislosti medzi MMR vakcínou a autizmom.
- Podávanie vakcín samostatne môže byť škodlivé. Vystavuje deti riziku nákazy osýpkami, mumpsom, rubeolou alebo ovčimi kiahňami.
- V krajinách, kde je dostupná MMRV vakcína, žiadna z nich neodporúča podávať všetky vakcíny samostatne.
- Hoci jedna vakcína MMRV obsahuje bravčovú želatínu, existuje alternatíva. Informácie vám poskytne váš lekár, terénny zdravotný pracovník alebo zdravotná sestra.
- V roku pred zavedením vakcíny MMR vo Veľkej Británii sa osýpkami nakazilo 86 000 detí a 16 z nich zomrelo. Kvôli nízkej miere zaočkovanosti došlo v poslednom čase k ohniskám nákazy v Spojenom kráľovstve a Európe a niektoré deti zomreli.



Boli deti po očkovaní MMR dostatočne dlho sledované, aby sa vedelo, že sú v bezpečí?

Kombinované vakcíny MMR sa podávajú už viac ako 40 rokov a bolo použitých viac ako 500 miliónov dávok. Jej bezpečnosť bola v mnohých krajinách starostlivo monitorovaná a preukázalo sa, že ide o vysoko účinnú vakcínu s vynikajúcimi bezpečnými výsledkami.

MMRV je najbezpečnejší spôsob, ako chrániť dieťa pred osýpkami, mumpsom, rubeolou a ovčím kiahňami.



Čo je MenB vakcína?

Táto vakcína chráni pred ochorením MenB, ktoré je najbežnejším typom meningokokového ochorenia. Najviac sú touto chorobou ohrozené dojčatá a malé deti. Táto dávka sa podáva na zvýšenie ochrany dieťaťa pred ochorením MenB.

Má táto vakcína vedľajšie účinky?

Niektoré dojčatá môžu:

- mať začervenanie, opuch alebo citlivosť v mieste vpichu (toto samo zmizne v priebehu niekoľkých dní);
- byť trochu podráždené a slabo jesť;
- mať teplotu. Na rozdiel od dávok vakcíny MenB, ktoré dieťa dostalo v 8. a 12. týždni, nie je nevyhnutné, aby ste mu po tejto dávke podali tekutý paracetamol na kontrolu nárastu teploty. Ak sa však u dieťaťa objaví teplota/horúčka, mali by ste ju liečiť podľa pokynov na strane 14 tejto brožúry.

Vakcína MenB chráni pred väčšinou, ale nie všetkými kmeňmi MenB, preto je dôležité, aby ste vedeli, na aké prejavy a príznaky si treba dávať pozor, pozri strany 15 až 17.



Čo je pneumokoková vakcína (PCV)?

Pneumokoková vakcína chráni vaše dieťa pred jednou z príčin meningitídy a tiež pred inými ochoreniami, ako sú závažné infekcie ucha (zápal stredného ucha) a zápal pľúc spôsobené najbežnejšími typmi pneumokokových baktérií. Táto vakcína nechráni pred všetkými typmi pneumokokových infekcií a nechráni pred meningitídou spôsobenou inými baktériami alebo vírusmi. Pred touto dávkou PCV hneď po prvých narodeninách dieťa už malo dostať jednu dávku PCV v 16. týždni.

Čo je pneumokoková infekcia?

Pneumokoková infekcia je jednou z najčastejších príčin meningitídy, ale spôsobuje aj závažné infekcie ucha, zápal pľúc a niektoré ďalšie závažné ochorenia.

Má PCV nejaké vedľajšie účinky?

Z každých 10 zaočkovaných detí sa u jedného alebo dvoch môže objaviť opuch, začervenanie alebo citlivosť v mieste vpichu alebo mierna horúčka (pozri časť Ako liečiť horúčku na strane 14).

Veľmi zriedkavo vakcína spôsobí alergickú reakciu, ako je vyrážka alebo svrbenie postihujúce časť tela alebo celé telo. Zriedkavo môže mať dieťa vážnu reakciu do niekoľkých minút od očkovania, bude sa mu ťažko dýchať a skolabuje. Toto sa nazýva anafylaxia.

Nedávna štúdia ukázala, že na každý milión podaných očkovaní sa hlási menej ako 1 prípad anafylaxie. Hoci alergické reakcie môžu byť znepokojujúce, liečba vedie k rýchlemu a úplnému uzdraveniu.

Otázky, ktoré by ste mohli mať

Existujú nejaké dôvody, prečo by dieťa nemalo byť očkované vakcínami MenB, MMRV a PCV?

Existuje len veľmi málo dôvodov, prečo by dieťa nemalo byť očkované. Mali by ste informovať svojho lekára, terénneho zdravotného pracovníka alebo zdravotnú sestru, ak dieťa:

- má veľmi vysokú teplotu alebo horúčku;
- malo kŕče alebo záchvaty;
- malo zlú reakciu na akékoľvek očkovanie;
- má silnú alergiu na čokoľvek;
- má poruchu zrážanlivosti krvi;
- podstúpilo alebo v súčasnosti podstupuje liečbu rakoviny;
- má akékoľvek ochorenie, ktoré ovplyvňuje imunitný systém (ako je leukémia, HIV alebo AIDS);

- užíva akékoľvek lieky, ktoré ovplyvňujú imunitný systém (napríklad vysoké dávky steroidov alebo liečbu po transplantácii orgánov alebo pri rakovine);
- má iné závažné ochorenie.

To nemusí nevyhnutne znamenať, že dieťa nemôže byť zaočkované, ale pomáha to lekárovi alebo zdravotnej sestre rozhodnúť, ktoré očkovania sú pre dieťa najlepšie a či vám potrebujú poskytnúť nejaké ďalšie rady. Rodinná anamnéza ochorenia nikdy nie je dôvodom na to, aby dieťa nebolo očkované.

Nebolo by lepšie, keby deti dostali vakcíny oddelene?

Nie, podávanie vakcín samostatne by znamenalo viac injekcií a deti by boli dlhšie vystavené niektorým chorobám. Tieto ochorenia môžu byť vážne a dokonca smrteľné.

Je bezpečné dostať niekoľko rôznych vakcín počas jedného očkovania (kombinované vakcíny)?

Áno, je bezpečné dostať niekoľko rôznych vakcín počas jedného očkovania. Kombinované vakcíny sú rovnako bezpečné a účinné ako jednotlivé vakcíny.

Dostať niekoľko vakcín alebo kombinovaných vakcín počas jedného očkovania je dôležité kvôli najskoršej ochrane detí

pred rôznymi chorobami. To tiež uľahčuje včasné podanie odporúčaných dávok.

Prijatie viacerých dávok nepreťažuje imunitný systém. Teoreticky by dieťa mohlo efektívne reagovať na približne 10 000 vakcín naraz. Imunitný systém dieťaťa sa dokáže ľahko vyrovnáť s počtom vakcín podaných v rámci bežného očkovacieho kalendára.

Čo sa stane, ak dojča po očkovaní dostane vysokú teplotu?

Vedľajšie účinky detských očkování sú nezvyčajné, zvyčajne mierne a rýchlo vymiznú. Niektoré deti môžu mať zvýšenú teplotu alebo horúčku (nad 37,5 °C). Ak je tvár dieťaťa na dotyk horúca, lesklá alebo začervenaná, môže mať horúčku. Skontrolujte teplotu teplomerom.

Horúčky sú u dojčiat a detí pomerne bežné. Často sa u nich vyskytujú infekcie. Horúčka môže občas spôsobiť u dieťaťa záchvat. Môže to spôsobiť akákoľvek horúčka, či už je spôsobená infekciou alebo očkovaním. Preto je dôležité vedieť, čo robiť, ak má dieťa horúčku. Pamätajte, že horúčky sú s väčšou pravdepodobnosťou spôsobené chorobami ako očkovaním.

Ako znížiť horúčku

1. Uistite sa, že dieťa:
 - nemá na sebe príliš veľa vrstiev oblečenia alebo prikrývk;
 - je v miestnosti, kde nie je príliš teplo (nemala by byť ani studená, len príjemne chladná.)
2. Dajte mu dostatočné množstvo chladných nápojov.
3. Dajte im dojčenský paracetamol (požiadajte o nesladený). Pozorne si prečítajte pokyny na balení a dajte svojmu dieťaťu správnu dávku podľa veku. Ak je potrebné, dajte mu druhú dávku štyri až šesť hodín neskôr.

Pamätajte, že nikdy nepodávame lieky, ktoré obsahujú aspirín deťom, ktoré sú mladšie ako 16 rokov.

Okamžite zavolajte lekárovi, ak dieťa:

- má veľmi vysokú teplotu (39 °C alebo vyššiu);
- má záchvat.

Ak má dieťa záchvat, položte ho na bok na bezpečné miesto, pretože jeho telo sa môže mykať alebo šklbať.



Rozpoznanie meningitídy a sepsy

MenB a pneumokoková vakcína chránia pred meningitídou (spôsobenou meningokokovými baktériami skupiny B) a sepsou (otravou krvi). Existujú aj iné typy, pre ktoré neexistujú žiadne vakcíny, takže je dôležité stále sledovať príznaky.

Meningitída môže spôsobiť opuch mozgovej sliznice. Tie isté baktérie môžu tiež spôsobiť otravu krvi (sepsu). Dieťa s meningitídou alebo sepsou môže v priebehu niekoľkých hodín vážne ochorieť. Ak nie sú liečené, obe choroby môžu byť smrteľné. Skoré príznaky meningitídy sú mierne a podobné tým, ktoré sa vyskytujú pri prechladnutí a chrípke, ako je zvýšená teplota (37,5 °C a viac), podráždenosť, vracanie a odmietanie jedla. Niektoré dôležité znaky, na ktoré si treba dať pozor, sú však uvedené nižšie.

U detí, hlavné príznaky meningitídy môžu zahŕňať:

- vysoký, stonajúci plač;
- podráždenosť pri zdvihnutí;
- vypuklú fontanelu (mäkké miesto na hlave);

- je ospalé a menej reaguje – ťažkosti s prebudením;
- je ochabnuté a apatické alebo stuhnuté s trhavými pohybmi;
- odmieta jesť a vracia;
- má bledú, škvrnitú alebo modrú pokožku;
- má horúčku;
- má kŕče alebo záchvaty;

a hlavné príznaky **sepsy** môžu zahŕňať:

- rýchle alebo nezvyčajné dýchanie;
- bledá, škvrnitá alebo modrá pokožka;
- horúčka so studenými rukami a nohami;
- triaška;
- vracanie, odmietanie jedla;
- červené alebo fialové škvrny, ktoré pod tlakom nevyblednú (vykonajte test s pohárom, ktorý je vysvetlený na strane 17);
- bolesť alebo podráždenosť spôsobenú bolesťami svalov alebo silnou bolesťou končatín alebo kĺbov; ochabnuté telo;
- silná ospalosť.

Kde môžem získať viac informácií o meningitíde?

Nadácia pre výskum meningitídy a organizácia Meningitis Now poskytujú informácie o meningitíde.

Zavolajte na bezplatnú linku pomoci Meningitis Now na číslo 0808 80 10 388 (9:00 – 17:00 od pondelka do piatku) alebo navštívte webovú stránku

www.meningitisnow.org

Zavolajte na bezplatnú linku pomoci Nadácie pre výskum meningitídy na číslo 080 8800 3344 (9:00 – 17:00 od pondelka do piatku) alebo navštívte webovú stránku **www.meningitis.org**

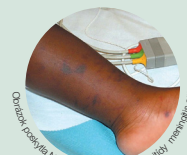
Môžete sa tiež obrátiť na svojho lekára, zdravotnú sestru alebo terénneho zdravotného pracovníka.

Ak pevne pritlačíte sklenený pohár na septickú vyrážku, vyrážka nezmizne. Vyrážku bude vidieť cez sklo. Ak sa to stane, okamžite vyhľadajte lekársku pomoc.

Vyrážka môže byť ťažšie viditeľná na čiernej alebo hnedej pokožke. Skontrolujte bledšie oblasti, ako sú dlane alebo chodidlá, podnebie, brucho, očné bielka alebo vnútro očných viečok.



Charakteristická vyrážka organizácia Meningitída teraz meningitisnow.org



Charakteristická vyrážka Nadácia na výskum meningitídy meningitis.org

Očkovací harmonogram pre deti

Očkovanie pre deti do jedného roka



8 týždňov

6 v 1

Rotavírus

MenB

12 týždňov

6 v 1

Rotavírus

MenB

16 týždňov

6 v 1

Pneumokoková vakcína

Očkovanie detí vo veku 18 mesiacov



18 mesiacov

6 v 1

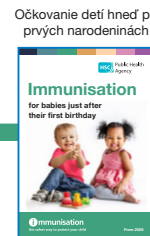
MMRV

1 rok (hneď po prvých narodeninách)

MMRV

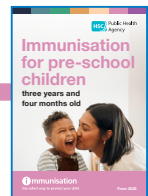
MenB

Pneumokoková vakcína



Očkovanie detí hneď po prvých narodeninách

Očkovanie detí predškolského veku vo veku troch rokov a štyroch mesiacov



3 roky a **4** mesiace

4 v 1



Chránite vaše dieťa pred chrípkou. Očkovanie pre batola alebo dieťa predškolského veku

2+ roky

Očkovanie detí proti chrípke (ročne)

i Tento harmonogram sa bude mierne líšiť pre deti narodené pred 31. decembrom 2024. Naskenujte QR kód alebo navštívte nidirect.gov.uk/childhood-immunisation pre viac informácií.



i Ak vaše dieťa vynechalo niektorú z týchto vakcín, poraďte sa so svojim lekárom, zdravotnou sestrou alebo terénnym zdravotným pracovníkom. Ďalšie informácie o očkovaní nájdete na pha.site/vaccinations

6 v 1 chráni pred záškrtom, tetanom, čiernym kašľom, detskou obrnou, Hib a hepatitídou B

4 v 1 chráni pred záškrtom, tetanom, čiernym kašľom a detskou obrnou



Ak chcete získať ďalšie informácie o očkovaní, navštívte



pha.site/vaccinations

alebo



www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation



Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:



Táto publikácia je adaptáciou informácií pôvodne vypracovaných Agentúrou pre zdravotnú bezpečnosť v Spojenom kráľovstve a používa sa na základe licencie Open Government Licence v 3.0.